

Ο.Λ.Μ.Ε.

Ερμού & Κορνάρου 2
ΤΗΛ: 210 32 30 073 – 32 21 255
FAX: 210 33 11 338
www.olme.gr
e-mail: olme@otenet.gr

Αθήνα, 16/10/2013

**Οι Έλληνες εκπαιδευτικοί εργάζονται
όσο και οι ευρωπαίοι συνάδελφοί τους,
αλλά κάτω από πολύ πιο δύσκολες συνθήκες,
ενώ αμείβονται πολύ λιγότερο από εκείνους
(ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΜΕΛΕΤΕΣ ΤΟΥ ΚΕΜΕΤΕ)**

Με απανωτά δημοσιεύματα και δηλώσεις παραγόντων της ηγεσίας του Υπουργείου Παιδείας έγινε φανερή η επιδίωξή τους να προχωρήσουν σε αύξηση του χρόνου της υποχρεωτικής παρουσίας των εκπαιδευτικών στο χώρο του σχολείου και στην ενίσχυση των μέτρων ελέγχου της παρουσίας τους στο σχολείο. Υποστηρίζουν, για αυτό το λόγο, ότι δήθεν οι έλληνες εκπαιδευτικοί εργάζονται λιγότερο από τους συναδέλφους τους ευρωπαίους εκπαιδευτικούς και ότι αυτοί είναι η αιτία της αναποτελεσματικότητας της παρεχόμενης εκπαίδευσης. Οι ισχυρισμοί αυτοί του Υπουργείου Παιδείας είναι ανυπόστατοι και δεν έχουν καμιά σχέση με την πραγματικότητα.

Αυτή η θέση μας τεκμηριώνεται από τα στοιχεία που παραθέτουμε στη συνέχεια.

Δουλειά στο σπίτι: ένα δεύτερο ωράριο για τους εκπαιδευτικούς σε όλο τον κόσμο

Στις χώρες της Ευρώπης οι εκπαιδευτικοί διδάσκουν στις τάξεις τους κατά μέσο όρο από **18** ως **20** ώρες την εβδομάδα. Είναι μήπως τεμπέληδες και φυγόπονοι; Κανένας δεν το λέει αυτό. Απλώς, θεωρείται διεθνώς δεδομένο ότι **μια ώρα διδασκαλίας στην τάξη απαιτεί πίσω της αρκετό χρόνο για προετοιμασία, για έλεγχο των γραπτών, για να περαστούν οι βαθμολογίες κ.λπ..** Αυτός ο παραπανίσιος χρόνος, που συνήθως ξεπερνά τις 20 ώρες την εβδομάδα, χαρακτηρίζεται διεθνώς ως «δεύτερο διδακτικό ωράριο». Αυτό, άλλωστε, το ξέρει ο καθένας από τη σχολική του εμπειρία. Στο χρόνο αυτόν δεν συμπεριλαμβάνεται ούτε ο χρόνος της επιτήρησης στα διαλείμματα ούτε ο χρόνος που αφιερώνεται στην επικοινωνία με μαθητές/μαθήτριες και γονείς εκτός της τάξης.

Ο έλληνας καθηγητής / η ελληνίδα καθηγήτρια εργάζεται περισσότερες ώρες την εβδομάδα από τον μέσο Ευρωπαίο συνάδελφό τους

Σύμφωνα με την ελληνική νομοθεσία (Ν. 4152 του 2013), ο έλληνας καθηγητής / η ελληνίδα καθηγήτρια υποχρεώνεται να εργαστεί, μετά και την πρόσφατη αύξηση του διδακτικού ωραρίου που επιβλήθηκε από την κυβέρνηση και την τρόικα, διδάσκοντας στην τάξη, κατά μέσο όρο **20,5** ώρες την εβδομάδα, τόσο στο Γυμνάσιο όσο και στο Λύκειο. Την ίδια στιγμή, ο αντίστοιχος μέσος όρος στις 25 από τις 27 χώρες της Ε.Ε. είναι **19,1** για τη βαθμίδα του Γυμνασίου και **18,4** για τη βαθμίδα του Λυκείου. Επομένως, οι Έλληνες εκπαιδευτικοί, με τις

20,5 διδακτικές ώρες την εβδομάδα βρίσκονται σαφώς πάνω από το μέσο όρο της Ε.Ε., σε όλη τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση.

Σε γενικές γραμμές, οι χώρες της Ευρώπης τείνουν να μειώσουν τον εβδομαδιαίο διδακτικό χρόνο των εκπαιδευτικών στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Μόνο η Βουλγαρία και η Ρουμανία, και φυσικά η Ελλάδα, έχουν αυξήσει τελευταία το διδακτικό τους ωράριο.

Οι έλληνες εκπαιδευτικοί φορτώνονται, επιπλέον, με εργασίες γραμματείας, διοικητικού και βοηθητικού προσωπικού

Πάντοτε υπήρχαν σοβαρά κενά και ελλείψεις στα σχολεία μας σε διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό. Η κατάσταση χειροτερεύει αφόρητα με την εφαρμογή των μνημονιακών πολιτικών. Τελευταία απολύθηκαν ακόμη και οι σχολικοί φύλακες. Έτσι, οι έλληνες εκπαιδευτικοί επιβαρύνονται με δουλειές που θα έπρεπε να ανατεθούν σε διοικητικό και βοηθητικό προσωπικό. Ταυτόχρονα οι αποδοχές τους έχουν υποστεί δυσβάσταχτη μείωση εξαιτίας των μνημονιακών πολιτικών που ακολουθεί με συνέπεια η κυβέρνηση. Άλλα και οι δαπάνες για την εκπαίδευση έχουν φτάσει ήδη στο 2,51 % ΑΕΠ, με αποτέλεσμα οι σχολικές μονάδες να μην μπορούν να καλύψουν τις στοιχειώδεις δαπάνες για τη λειτουργία τους.

Ο διαθέσιμος χρόνος παρουσίας στο σχολείο δεν διαφέρει ουσιαστικά από τις άλλες χώρες της Ευρώπης.

Ο αριθμός των ωρών παρουσίας στο σχολείο την εβδομάδα αφορά στο διαθέσιμο χρόνο, πλην του διδακτικού, που αφιερώνεται στην εκτέλεση καθηκόντων τα οποία ορίζει ο διευθυντής του σχολείου. Σε γενικές γραμμές, ο χρόνος στον οποίο οι εκπαιδευτικοί καλούνται να είναι παρόντες στο σχολείο κάθε βδομάδα δεν ξεπερνά τις **30** ώρες, εκτός από την Πορτογαλία και το Ήνωμένο Βασίλειο.

Όσον αφορά το διαθέσιμο χρόνο στο σχολείο από τις χώρες για τις οποίες υπάρχουν στοιχεία, ο μέσος όρος είναι **27,5** ώρες και για τη βαθμίδα του Γυμνασίου και για τη βαθμίδα του Λυκείου, ενώ για την Ελλάδα είναι **30** ώρες.

Συνολικός χρόνος απασχόλησης: Επιβαρύνεται στην περίπτωση της Ελλάδας και από τις εξωδιδακτικές εργασίες.

Σε 17 χώρες προσδιορίζεται ο συνολικός χρόνος απασχόλησης σε ώρες την εβδομάδα για τις ανάγκες του σχολείου. Αυτός ο χρόνος αφορά τον αριθμό των διδακτικών ωρών, τον αριθμό των διαθέσιμων ωρών στο σχολείο και το χρόνο που αφιερώνεται για την προετοιμασία και βαθμολόγηση, και μπορεί να αφορά ώρες εκτός σχολείου. Ο χρόνος αυτός κυμαίνεται από 35-40 ώρες. Για την Ελλάδα δεν υπάρχουν αντίστοιχα στοιχεία, μια και η προετοιμασία των εκπαιδευτικών στο σπίτι, η βαθμολόγηση κ.ά. δεν υπολογίζονται. Όμως ειδικά για την Ελλάδα είναι σημαντικός ο χρόνος που αφιερώνουν οι καθηγητές και καθηγήτριες για εξωδιδακτικές εργασίες, λόγω των σοβαρών ελλείψεων σε γραμματειακή υποστήριξη και βοηθητικό προσωπικό.

Ο ετήσιος αριθμός ημερών και ωρών διδασκαλίας στην Ελλάδα δεν διαφέρει ουσιαστικά.

Οι έλληνες εκπαιδευτικοί, σύμφωνα με διεθνείς έρευνες, εργάζονται συνολικά στο σχολείο 1.170 ώρες το έτος στο γυμνάσιο και το λύκειο. Αντίστοιχα, ο μέσος όρος του ΟΟΣΑ

είναι 1.199 για την βαθμίδα του Γυμνασίου και 1.166 για τη βαθμίδα του Λυκείου, ενώ για την Ευρωπαϊκή Ένωση (των 19 χωρών) είναι 1.133 και 1.108 αντίστοιχα.

Σχετικά με τον αριθμό ημερών διδασκαλίας κατά τη διάρκεια του έτους, για την Ελλάδα υπολογίζεται σε 158 ημέρες στο Γυμνάσιο και στο Λύκειο. Είναι γεγονός ότι ο αριθμός αυτός βρίσκεται κάτω από το μέσο όρο των χωρών του ΟΟΣΑ, που είναι 186/184) και της Ευρωπαϊκής Ένωσης (των 19 χωρών), που είναι 181. Αυτή η διαφορά, όμως, οφείλεται αποκλειστικά στο γεγονός ότι στην Ελλάδα περισσότερες από τέσσερις εβδομάδες το χρόνο αφιερώνονται στη διεξαγωγή των εξετάσεων (επιτηρήσεις, βαθμολογήσεις κ.λπ.), και όχι στο ότι δήθεν οι εκπαιδευτικοί δεν εργάζονται.

Έναρξη και λήξη του σχολικού έτους, διακοπές και αργίες: χωρίς ουσιαστικές διαφορές

Υπάρχει μεγάλη ποικιλία στην Ευρώπη ως προς τη διάρκεια του σχολικού έτους, με βάση την έναρξη και τη λήξη του. Γενικά, υπολογίζεται σε 32 έως 48 εβδομάδες, με μέσο όρο τις 42 εβδομάδες, χωρίς να προσμετρώνται οι εβδομάδες διακοπών και οι ημέρες αργιών εντός του σχολικού έτους. Για την Ελλάδα η διάρκεια του έτους υπολογίζεται σε 40 με 41 εβδομάδες, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται και οι ημέρες διεξαγωγής των εξετάσεων.

Επίσης, σε όλες τις χώρες προβλέπονται διακοπές κατά τη διάρκεια των Χριστουγέννων και του Πάσχα, εκτός από την Ολλανδία, η οποία δεν έχει διακοπές το Πάσχα. Οι περισσότερες χώρες έχουν επίσης τις «διακοπές του Φθινοπώρου». Επίσης, αρκετές χώρες έχουν τις διακοπές «του χειμώνα - καρναβαλιού» και σε αρκετές χώρες προβλέπονται διακοπές μετά το τέλος του τρίτου τριμήνου. Ο μέσος όρος των διακοπών κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους είναι 4 εβδομάδες. Η Ελλάδα έχει 4 εβδομάδες διακοπές (Χριστούγεννα, Πάσχα) και είναι ακριβώς στο μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27 χωρών. Επίσης, όλες οι χώρες έχουν κάποιες ημέρες μεμονωμένων αργιών (εθνικές, τοπικές γιορτές, θρησκευτικές κ.ά.) που ο μέσος όρος τους είναι 10 ημέρες. Η Ελλάδα έχει 9 ημέρες τέτοιων αργιών.

Ο καθαρά εργάσιμος χρόνος για τους μαθητές κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους είναι κατά μέσο όρο στην Ευρώπη **36** εβδομάδες. Τις περισσότερες εβδομάδες έχουν η Δανία (41) και η Τσεχία και η Β. Ιρλανδία (40) και τις λιγότερες η Βουλγαρία (26/32). Η Κύπρος και η Γαλλία εμφανίζονται με 31-34 εβδομάδες και η Ελλάδα με 31 εβδομάδες, γιατί δεν περιλαμβάνονται οι εβδομάδες των εξετάσεων, που ουσιαστικά είναι εργάσιμος χρόνος για τους μαθητές. Αν συνυπολογιστούν και αυτές οι εβδομάδες, η Ελλάδα βρίσκεται στο μέσο όρο, με **35-36** εργάσιμες εβδομάδες για τους μαθητές.

Ο καθαρά εργάσιμος χρόνος για τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους είναι **38,6** εβδομάδες. Στην Ελλάδα οι εργάσιμες εβδομάδες για τους εκπαιδευτικούς είναι **39**, λίγο πάνω από το μέσο όρο της Ευρωπαϊκής Ένωσης των 27 χωρών.

Οι θερινές διακοπές για τους μαθητές είναι κατά μέσο όρο 10 εβδομάδες. Για την Ελλάδα είναι 11. Τη μεγαλύτερη διάρκεια διακοπών έχουν η Εσθονία, η Ιταλία, η Λετονία, η Μάλτα και η Πορτογαλία με 13 εβδομάδες, ενώ τη μικρότερη έχουν η Δανία (7), η Γερμανία (6), η Ολλανδία (8), η Αγγλία και Ουαλία (6) και η Σκωτία (7).

Στο «διά ταύτα»

Με βάση τα παραπάνω, θεωρούμε ηθικά απαράδεκτη και παιδαγωγικά ανεπίτρεπτη την τακτική του Υπ. Παιδείας, αλλά και κάποιων μέσων μαζικής επικοινωνίας, που επιχειρούν να ενοχοποιήσουν τους εκπαιδευτικούς για την αναποτελεσματικότητα της εκπαίδευσης

και να μειώσουν το κύρος τους ενώπιον της εκπαιδευτικής κοινότητας και της ελληνικής κοινωνίας.

Δεν χρειάζονται περισσότερα μέτρα ελέγχου και καταστολής σε βάρος των εκπαιδευτικών. Από αυτά έχουν χορτάσει πλέον. Τυχόν αδικαιολόγητη απουσία από την εργασία τους είναι αδύνατο να περάσει απαρατήρητη και μπορεί να αντιμετωπιστεί κάλλιστα από την ισχύουσα νομοθεσία. Εκείνο που χρειάζεται είναι να εμπεδωθεί κλίμα εμπιστοσύνης και κατανόησης στο χώρο του σχολείου, προς όφελος της εκπαίδευσης. Αυτό όμως, δυστυχώς, το αποκλείει η εκπαιδευτική πολιτική που ακολουθεί η κυβέρνηση.

Επίορκοι, κοπανατζήδες, τεμπέληδες κι αδιάφοροι είναι μερικοί μόνο από τους πιο ήπιους χαρακτηρισμούς των εκπαιδευτικών από την πλευρά του υπουργείου Παιδείας. Επιδιώκουν έτσι, να δικαιολογήσουν τις πολιτικές της διαθεσιμότητας και των απολύσεων, που προωθεί η κυβέρνηση.

Έρχεται όμως μια διεθνής έρευνα να ανατρέψει αυτά τα αναιτιολόγητα κλισέ με τον πιο κατηγορηματικό τρόπο. Η Ελλάδα καταλαμβάνει ανάμεσα σε 21 χώρες τη δεύτερη θέση (και μάλιστα την πρώτη στην Ευρώπη) σε ό,τι αφορά το κύρος των εκπαιδευτικών και την εμπιστοσύνη με την οποία τους/τις περιβάλλουν οι πολίτες, αφήνοντας πίσω της χώρες όπως Φιλανδία, Γερμανία, Ελβετία, Ολλανδία, Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία και Ήνωμένο Βασίλειο. Όταν όμως οι ερωτώμενοι πολίτες καλούνται να αξιολογήσουν το εκπαιδευτικό σύστημα, το βαθμολογούν με 4 στα 10, δηλαδή «κάτω από τη βάση». Η θετική εικόνα των Ελλήνων εκπαιδευτικών που αναδύεται από αυτή την έρευνα είναι ενδιαφέρον ότι διαμορφώθηκε παρά τον πόλεμο λάσπης που έχει ξεσπάσει εναντίον τους από την κυβέρνηση και τα καθεστωτικά μέσα ενημέρωσης. Και αυτό πιστεύουμε ότι πρέπει να προβληματίσει σοβαρά το Υπουργείο Παιδείας.

Ο ανομολόγητος στόχος της κυβέρνησης, που φαίνεται να κρύβεται πίσω από αυτές τις επιλογές τους, είναι να αυξήσουν ακόμα περισσότερο το διδακτικό ωράριο των εκπαιδευτικών, για να δημιουργήσουν τεχνητά πλεονάζον προσωπικό και να το οδηγήσουν στη συνέχεια στην απόλυτη. Με αυτό τον τρόπο όμως θα συρρικνωθεί και θα υποβαθμιστεί ακόμα περισσότερο η δημόσια εκπαίδευση.

Η διεθνής εμπειρία έχει δείξει ότι οποιαδήποτε δυσμενής αλλαγή στις εργασιακές σχέσεις των εκπαιδευτικών έχει τελικά αρνητική επίδραση στα ίδια τα παιδιά. Είναι γνωστό, άλλωστε, ότι οι συνθήκες εργασίας των εκπαιδευτικών είναι ταυτόχρονα συνθήκες μάθησης των μαθητριών και μαθητών μας.

Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα του ΚΕΜΕΤΕ.

Ο πρόεδρος

Θέμης Κοτσιφάκης

Ο Γ. Γραμματέας

Σταμάτης Νικολάου